

VLAANDEREN LEEFT VAN DE INTERNATIONALE HANDEL

Aanbevelingen

1. Vlaanderen moet meer inzetten op het analyseren en monitoren van Vlaamse import en export
2. Naast export van goederen, moet Vlaanderen meer inzetten op het analyseren en monitoren van dienstenexport
3. Onbenut potentieel benutten en administratieve lasten verminderen
4. Informeren van bevolking en draagvlak versterken
5. Geef deelstaten meer ruimte om mee onderhandelingsruimte van Europese Commissie te bepalen
6. Op intra-Belgisch niveau druk zetten op andere deelstaten om zo snel mogelijk akkoorden van de EU te ratificeren
7. Europese handelsverdragen opsplitsen in handels- & investeringsverdragen
8. De Europese Commissie moet volop inzetten op het sluiten van nieuwe akkoorden
9. Strategische spreiding van exportinspanningen
10. Meer focus op duurzaam ondernemen en de groene transitie

Gijs Degrande, Vlaams Volksvertegenwoordiger

N-VA fractie

01/02/2025

Update: 20/03/2025

Inleiding

Dit beknopte rapport biedt een overzicht van de meest recente handelsakkoorden tussen de EU en derde landen, zijnde Vietnam, Singapore, Canada, Japan, Chili, Nieuw-Zeeland, Kenia en Mexico. Daarnaast werd ook gekeken naar Australië en de Indo-Pacifische regio waar de onderhandelingen voor een akkoord nog lopende zijn. De cijfers zijn gebaseerd op een reeks parlementaire vragen aan minister-president Matthias Diependaele, die ook bevoegd is voor buitenlandse handel. Op basis van deze gegevens en cijfers analyseren we de impact van deze handelsakkoorden op Vlaanderen en formuleren we aanbevelingen om de positie van Vlaanderen als 'open for business'-regio in de toekomst verder te versterken.

Aanbevelingen

1. Vlaanderen moet meer inzetten op het analyseren en monitoren van Vlaamse import en export

Hoe meer en gedetailleerde cijfergegevens we hebben, hoe meer Vlaanderen de effecten van bepaalde handelsmaatregelen kan inschatten in de toekomst. Dit geeft ons belangrijke informatie om te pleiten voor specifieke voorwaarden om de winsten binnen elk handelsakkoord te maximaliseren.

2. Naast export van goederen, moet Vlaanderen meer inzetten op het analyseren en monitoren van dienstenexport

Het aandeel van de dienstensector in Vlaanderen (en in de wereldeconomie) stijgt en de internationale handel in diensten draagt in belangrijke mate ook bij aan het aandeel van geëxporteerde goederen, maar dit wordt vaak niet gemeten of meegenomen in de evaluatie van handelsakkoorden. Nochtans zijn dienstenactiviteiten een niet te onderschatten onderdeel zijn van de totale toegevoegde waarde van de Vlaamse economie, alsook een belangrijke bron van tewerkstelling. Hoe meer en gedetailleerde cijfergegevens we hebben, hoe meer Vlaanderen in de toekomst kansen kan opmerken voor onze sterke dienstensector.

3. Onbenut potentieel benutten en administratieve lasten verminderen

Er is nog veel potentieel om handel te doen toenemen door voordelige (nul)tarieven voor Vlaamse bedrijven, maar vaak zijn bedrijven nog te weinig op de hoogte van de voordelige markttoegang die ze hebben door deze akkoorden. We moeten bedrijven dus informeren en activeren om deze voordelen te gebruiken. Daarnaast zijn er administratieve lasten die handel belemmeren te trachten minimaliseren.

4. Informeren van bevolking en draagvlak versterken

Vrijhandelsakkoorden verzekeren niet enkel dat buitenlandse producten dezelfde standaarden hebben als Europese, ze eisen ook dat buitenlandse producten de werkomstandigheden van hun personeel en de natuur respecteren. We moeten de bevolking op een eerlijke en op feiten gebaseerde manier de voordelen en nadelen van handelsakkoorden duiden. Enkel zo kan er een eerlijk debat worden gevoerd over een toekomstig handelsakkoord.

5. Geef lidstaten meer ruimte om mee onderhandelingsruimte van EU Commissie te bepalen

De Europese lidstaten moeten telkens via de Raad bepalen hoe breed en hoe diepgaand een handelsakkoord mag zijn. Op dit moment wordt dit nog federaal geleid terwijl ook de lidstaten hun fiat geven over handelsakkoorden. Het is daarom belangrijk dat ook Vlaanderen en Wallonië meebepalen wat er in een handelsakkoord mag staan. Door de lidstaten mee te laten bepalen op Europees niveau, engageren we om hun verantwoordelijkheid en grondwettelijke bevoegdheden op te nemen op Europees niveau. Daarnaast wordt het blokkeren van handelsverdragen door ratificatie onnodig omdat de deelstaten mee hebben onderhandeld.

6. Op intra-Belgisch druk zetten op andere deelstaten om zo snel mogelijk akkoorden van de EU te ratificeren

Het uitblijven van deze ratificaties schaadt het imago van Vlaanderen en de Europese Unie als betrouwbare handelspartner wereldwijd. Het uitblijven van deze goedkeuring zet een handrem op onze economische opportuniteiten. Vlaanderen mag niet toelaten dat akkoorden die een economische noodzaak zijn voor ons, laat tegenhouden door een politiek spel van een andere deelstaat.

7. Europese handelsverdragen opsplitsen in handels- & investeringsverdragen

De Europese Unie is exclusief bevoegd voor handel terwijl dat investeringsverdragen onder de bevoegdheid vallen van lidstaten. Vaak worden deze verdragen gecombineerd in een breder vrijhandelsakkoord wat ertoe leidt dat elke lidstaat (en deelstaat zoals Vlaanderen!) dit moet goedkeuren. Dit zorgt voor vertraging en zet een rem op onze economische opportuniteiten. Deze verdragen moeten daarom opgesplitst worden zodat elk bedrijf zonder vertraging deze kansen kan grijpen.

8. De Europese Commissie moet volop inzetten op het sluiten van nieuwe akkoorden

In turbulente tijden moet Vlaanderen en Europa meer dan ooit haar toevoerroutes diversifiëren om geen te grote afhankelijkheid te hebben van één specifiek land. Daarnaast is heel duidelijk dat Vlaanderen als open economie veel te winnen heeft bij nieuwe handelsakkoorden.

9. Strategische spreiding van exportinspanningen

Vlaanderen zou zijn exportinspanningen verder kunnen diversifiëren over verschillende markten, zodat afhankelijkheid van specifieke regio's wordt beperkt. Dit helpt risico's te spreiden en kwetsbaarheid voor economische of geopolitieke schommelingen te verminderen.

10. Meer focus op duurzaam ondernemen en de groene transitie

Vlaanderen heeft sterke exportkansen in cleantech en duurzame energie (India, Kenia, Chili, Mexico). Een gecoördineerde aanpak met Vlaamse kennisinstellingen en bedrijven in deze sectoren kan een concurrentievoordeel bieden.

Turbulente tijden en geopolitieke spanningen

De opkomst van China als wereldmacht en de Russische invasie in Oekraïne brengen de geopolitieke verhoudingen uit evenwicht. Tegelijk neemt de invloed van onze Amerikaanse bondgenoot af. President Trump kiest daarnaast opnieuw voor een eenzijdige aanpak met bijkomende importhellingen die bondgenoten als tegenstanders treffen.

Vlaamse exporteurs en investeerders opereren in een wereldeconomie die steeds volatieler wordt en waarin protectionisme toeneemt. Als open economie is Vlaanderen extra kwetsbaar voor schokken, wat onze ondernemingen en bedrijven dwingt om steeds nieuwe markten te zoeken.

Belang van handel voor Vlaanderen

Vlaanderen leeft van de internationale handel. Als een van de meest open economieën is Vlaanderen nauw verweven met de economieën van de buurlanden en van de wereld. Internationalisering is vitaal voor onze welvaart.

- Eén op de drie jobs in Vlaanderen is rechtstreeks verbonden met export. Vlaanderen is de economische motor van België, en die draait vooral op export. Hoe meer export dankzij vrijhandel, hoe harder die motor draait. Dit is cruciaal voor de welvaart van iedereen. **Ondanks belang vrijhandel voor Vlaanderen veel tegenkanting.**

Vrijhandel is essentieel voor Vlaanderen en toch blijft er veel tegenkanting. Die komt voort uit onwetendheid, maar ook door cijfers die uit hun context worden gehaald of door actiegroepen die doembeelden schetsen zonder stevige basis.

Dit korte rapport biedt een overzicht van de recentste handelsakkoorden tussen de EU en derde landen. Aan de hand van deze gegevens en cijfers analyseren we de impact van deze handelsakkoorden op Vlaanderen en formuleren we aanbevelingen om de positie van Vlaanderen als 'open for business'-regio in de toekomst nog beter te benutten.

	BBP	Export
Vlaanderen	55,65%	77,64%
Wallonië	17,42%	14,13%
Brussel	22,87%	8,23%

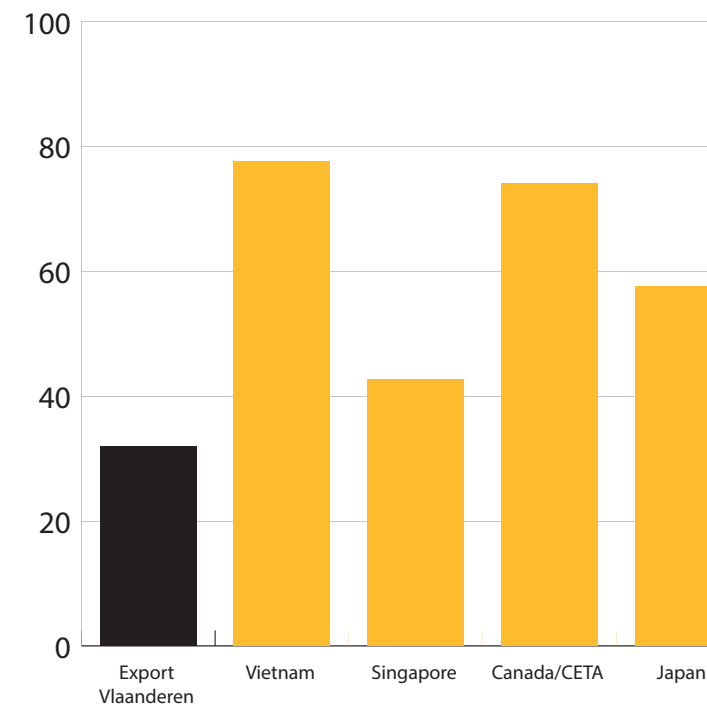
Cijfers 2022

Vrijhandel als hefboom voor Vlaamse welvaart

Algemene analyse

- Ondanks de coronacrisis en de energiecrisis, steeg de Vlaamse **export** met **31,95%** en onze **import** met **36,03%** (periode 2018-2023).
- Als we kijken naar handelscijfers van de laatste vier handelsakkoorden die de EU sloot, dan presteerde de **Vlaamse export aanzienlijk beter dan de gemiddelde toename van de Vlaamse export wereldwijd.**
- Dit terwijl de import van producten uit deze landen niet enorm toenam: vaak was de **import zelf lager dan de gemiddelde toename van Vlaamse import wereldwijd.**
- Als open economie **profiteert Vlaanderen het meest** van deze handelsakkoorden van heel de EU. Dat is vooral duidelijk te zien in de cijfers over Vietnam en Japan:

- Vietnam: in de periode 2019-2023 is de totale uitvoerwaarde vanuit de EU naar Vietnam amper met **3,02%** of **335 miljoen** euro toegenomen, terwijl de export naar **Vietnam vanuit Vlaanderen** in 2023 is toegenomen met **377,6 miljoen euro** of **15,44%** tegenover 2019. Daarmee stond Vlaanderen in voor 22,2% van de globale waardetoeename van alle stijgers vanuit de EU.
- Japan: in de periode 2018-2023 is de **totale uitvoerwaarde vanuit de EU naar Japan met 10,6% gestegen.** De lidstaten die procentueel het meest hebben bijgedragen tot de globale toename van de EU-export naar Japan zijn Italië en België. Vlaanderen stond in voor ruim 26,7% van de globale meeruitvoer vanuit de EU naar Japan, en is daarmee koploper.

Vlaamse export wereldwijd tav export naar landen met handelsakkoord

	Balans import
Gemiddelde Vlaanderen	+36,03% ₍₂₀₁₈₋₂₀₂₃₎
Vietnam	+30,96% ₍₂₀₁₉₋₂₀₂₃₎
Singapore	-50,96% ₍₂₀₁₈₋₂₀₂₃₎
Canada	+36,13% ₍₂₀₁₈₋₂₀₂₃₎
Japan	+17,7% ₍₂₀₁₈₋₂₀₂₃₎

Handelsakkoorden zorgen voor welvaart

- Handelsliberalisatie betekent meer en soepelere handel, en daar profiteren we allemaal van, u en ik als consument. **Vrijhandelsakkoorden zorgen niet alleen voor lagere prijzen, maar ook voor een ruimer en gevarieerder aanbod** aan goederen en diensten tegen een voordeligere prijs.
- De meeste sectoren boeken een aanzienlijke vooruitgang en dat met de grootste volumes die een sterke groei laten zien voor de betrokken landen, maar er zijn ook enkele verliezers:
 - **Vietnam:** in de top 25 sectoren (samen goed voor 85% van de export) tekenen **21 sectoren een gemiddelde stijging** op van **77,59% (377,5 miljoen euro)** ten opzichte van **4 sectoren** die een **daling** ervaarden van samen **29 miljoen euro**.
 - **Singapore:** in de top 25 sectoren (samen goed voor 96% van de export) tekenen **17 sectoren een gemiddelde stijging** op van **42,69% (500 miljoen euro)** ten opzichte van **8 sectoren** die een **daling** ervaarden van samen **103 miljoen euro**.
 - **Canada:** in de top 25 sectoren (samen goed voor 95% van de export) tekenen **20 sectoren een gemiddelde stijging** op van **74,06% (1,618 miljard euro)** ten opzichte van **5 sectoren** die een **daling** ervaarden van samen **168 miljoen euro**.
 - **Japan:** in de top 20 sectoren (samen goed voor 93,6% van de export) tekenen **13 sectoren een gemiddelde stijging** op van **101,18% (1,893 miljard euro)** ten opzichte van **7 sectoren** die een **daling** ervaarden van samen **257,5 miljoen euro**.
- Veel sectoren exporteren door deze handelsakkoorden **steeds grotere volumes** naar het buitenland.

- Niettemin zijn er altijd enkele sectoren die minder goed presteren. Hoewel dit vaak samenhangt met veranderingen in de internationale vraag of economische conjunctuur, verdienen deze sectoren onze aandacht. Het is belangrijk om extra handelsmogelijkheden te creëren die ook voor hen rendabel kunnen zijn. Hoewel de globale cijfers weten welke sectoren vooruit gingen na het sluiten van de handelsakkoorden, heeft de Vlaamse overheid onvoldoende gegevens om de effecten van deze akkoorden te bepalen. Zo weten we niet:
 - Welke Vlaamse bedrijven actief zijn geworden in een land na het sluiten van een handelsakkoord;
 - De impact die het handelsakkoord had op de bedrijven die reeds aanwezig waren in het land waarmee een handelsakkoord is gesloten;
 - De effecten van het handelsakkoord op onze Vlaamse kmo's
- Dit **gebrek aan gegevens is een belangrijk werkpunt**.

AANBEVELING 1: Vlaanderen moet meer inzetten op het analyseren en monitoren van Vlaamse import en export

Hoe meer gedetailleerde cijfergegevens we hebben, hoe beter Vlaanderen de effecten van handelsmaatregelen in de toekomst kan inschatten. Dit biedt ons waardevolle inzichten om te pleiten voor specifieke voorwaarden die de voordelen van elk handelsakkoord maximaal kunnen benutten.

AANBEVELING 2: Naast export van goederen moet Vlaanderen meer inzetten op het analyseren en monitoren van dienstenexport

Het aandeel van de dienstensector in Vlaanderen (en wereldwijd) groeit, en de internationale handel in diensten speelt een belangrijke rol in de export van goederen. Toch wordt dit vaak niet gemeten of meegenomen in de evaluatie van handelsakkoorden. Terwijl diensten een cruciaal onderdeel vormen van de Vlaamse economie, zowel in termen van toegevoegde waarde als werkgelegenheid. Hoe meer gedetailleerde cijfergegevens we hebben, hoe beter Vlaanderen in de toekomst kansen kan identificeren voor onze sterke dienstensector.

Handelsakkoorden blijven onderbenut

- Vrijhandelsakkoorden bieden Vlaamse bedrijven **preferentiële toegang tot een buitenlandse markt**. Hierdoor kunnen we producten zoals landbouwgoederen of industriële machines uitvoeren zonder dat we invoerheffingen moeten betalen of tegen een lager tarief. Dit maakt dat **Vlaamse bedrijven hun producten beter kunnen concurreren** met producten uit landen zonder preferentiële toegang en dat ze meer producten kunnen verkopen dan voorheen.
- Hoewel Vlaamse bedrijven veel te winnen hebben, worden de voordelen van de vrijhandelsakkoorden nog veel te weinig benut (zie tabel).
- De belangrijkste redenen voor het onderbenutten van preferentiële toegang zijn het gebrek aan bewustzijn over de voordelen en de vaak te hoge administratieve lasten (bijvoorbeeld het verkrijgen van een certificaat van oorsprong). Dit is een belangrijk aandachtspunt.

AANBEVELING 3: Onbenut potentieel benutten en administratieve lasten verminderen

Er ligt nog veel potentieel om de handel te laten groeien door voordelige (nul)tarieven voor Vlaamse bedrijven, maar vaak zijn bedrijven nog onvoldoende op de hoogte van de voordelige markttoegang die deze akkoorden bieden. We moeten bedrijven dus nog beter informeren en activeren om deze voordelen te gebruiken. Daarnaast moeten we de administratieve lasten die handel belemmeren zoveel mogelijk minimaliseren.

Gebruiksratio Vlaanderen preferentiële toegang	
Vietnam	40%
Singapore	49%
Canada	70%
Japan	72%

Ongerustheid over sociale & milieuvorwaarden

- Soms is er tegenstand tegen nieuwe vrijhandelsakkoorden: vakbonden en milieuorganisaties vrezen dat de opening van handel met derde landen zal leiden tot ontbossing, slechte werkomstandigheden en winstbejag ten koste van mens en milieu. De Europese Commissie is zich bewust van deze bezorgdheden en stelt **strikte voorwaarden in elk handelsakkoord** om ervoor te zorgen dat **zowel natuur als mens, binnen als buiten de EU geen achteruitgang ervaren** op vlak van leef- en werkstandaarden.
- De vrijhandelsovereenkomsten tussen de EU en derde landen bevatten altijd een **ambitieuze hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling**. Daarin verplichten de verdragspartijen zich om fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, evenals multilaterale milieu- en klimaatverdragen, zoals het Parijsakkoord, te implementeren en te respecteren. Daarnaast bevat de overeenkomst een non-regressieclausule die vereist dat de verdragspartijen hun standaarden op vlak van milieu- en klimaatbescherming en arbeidsvoorwaarden niet verlagen om handel of investeringen aan te moedigen. Dit zorgt ervoor dat er **geen negatieve impact is op milieustandaarden of arbeidsnormen**.

AANBEVELING 4: Informeren van bevolking en draagvlak versterken

Vrijhandelsakkoorden verzekeren niet alleen dat buitenlandse producten voldoen aan dezelfde standaarden als Europese, ze eisen ook dat deze producten de werkomstandigheden van hun werknemers en het milieu respecteren. Het is belangrijk om de bevolking op een eerlijke en op feitelijke manier te informeren over de voordelen en nadelen van handelsakkoorden-. Alleen op die manier kan er een eerlijk debat worden gevoerd over toekomstige handelsakkoorden.

Ratificatie

Eén van de belemmeringen voor onze Vlaamse welvaart is dat **verschillende akkoorden vandaag niet geratificeerd** zijn, waardoor ze niet volledig en definitief in werking kunnen treden. België behoort tot de weinige landen die deze akkoorden blijven blokkeren. **Om geratificeerd te worden, moet een verdrag door alle Belgische parlementen goedgekeurd worden.** Momenteel lopen er zeven EU-ratificatieprocedures. Die procedures blijven aanslepen omdat telkens de ratificatie ontbreekt van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en/of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. **Vlaanderen heeft wél alle zeven akkoorden geratificeerd.**

Het uitblijven van de ratificatie van deze handelsakkoorden zorgt ervoor dat deze akkoorden niet volledig in werking kunnen treden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat **België – en dus ook Vlaanderen – gezien wordt als een land dat weerstand biedt** tegen meer internationale handel en investeringen. Dit geeft de verkeerde indruk dat België en Vlaanderen onbetrouwbare onderhandelingspartners zouden zijn. Dat is niet alleen schadelijk voor het imago van Vlaanderen in de EU en internationaal, maar het schaadt ook de Vlaamse economie. **Niet ratificeren betekent immers een handrem op de economische kansen voor onze Vlaamse bedrijven.** In de huidige context is het net van belang om handel te spreiden en nieuwe markten aan te boren.

AANBEVELING 5: Geef deelstaten meer ruimte om mee onderhandelingsruimte van EU Commissie te bepalen (eventueel met split voice)

De Europese lidstaten bepalen via de Raad bepalen hoe ver en diepgaand een handelsakkoord mag gaan. Op dit moment wordt dit nog federaal geregeld terwijl ook de lidstaten hun goedkeuring moeten geven over handelsakkoorden. Het is dus belangrijk dat ook Vlaanderen en Wallonië invloed uitoefenen op wat er in een handelsakkoord komt te staan. Door de lidstaten actief te betrekken bij de besluitvorming op Europees niveau, engageren we om hun verantwoordelijkheid en grondwettelijke bevoegdheden op te nemen op Europees niveau. Dit maakt het blokkeren van handelsverdragen door ratificatie overbodig omdat de deelstaten mee hebben onderhandeld.

AANBEVELING 6: op intra-Belgisch druk zetten op andere deelstaten om zo snel mogelijk akkoorden van de EU te ratificeren

Het uitblijven van deze ratificaties schaadt het imago van Vlaanderen en de Europese Unie als betrouwbare handelspartner wereldwijd. Het ontbreken van goedkeuring remt onze economische kansen af. Vlaanderen mag niet toestaan dat akkoorden die een essentieel zijn voor onze economie door een politieke spelletjes van andere deelstaten wordt tegengehouden

AANBEVELING 7: Europese handelsverdragen opsplitsen in handels- & investeringsverdragen

De Europese Unie is exclusief bevoegd voor handel terwijl investeringsverdragen onder de bevoegdheid van lidstaten vallen. Vaak worden deze verdragen gecombineerd in een breder vrijhandelsakkoord, wat betekent dat elke lidstaat (en deelstaat zoals Vlaanderen!) dit moet goedkeuren. Dit zorgt voor vertraging en remt onze economische kansen. Daarom moeten deze opgesplitst worden, zodat elke onderneming en kmozonder vertraging deze kansen kan grijpen.

AANBEVELING 8: de Europese Commissie moet volop inzetten op het sluiten van nieuwe akkoorden

In turbulente tijden moet Vlaanderen, samen met Europa, meer dan ooit haar toevorroutes diversifiëren om niet te veel afhankelijk te zijn van één specifiek land. Bovendien is het duidelijk dat Vlaanderen als open economie veel te winnen heeft bij nieuwe handelsakkoorden.

Ratificatie handelsverdragen		
Verdrag	Geratificeerd	Niet geratificeerd
CETA (EU-Canada) 17/27 landen geratificeerd	Vlaanderen en Federaal	Wallonië, Brussel, Duitstalige en Franstalige gemeenschap
Singapore 18/27 landen geratificeerd	Vlaanderen en Duitstalige gemeenschap	Federaal, Brussel, Wallonië en Franstalige gemeenschap
Vietnam 18/27 landen geratificeerd	Vlaanderen, Wallonië en Duitstalige gemeenschap	Federaal, Brussel en Franstalige gemeenschap
Kameroen (tijdelijk partnerschap) 19/27 landen geratificeerd	Vlaanderen en Duitstalige gemeenschap	Federaal, Brussel, Wallonië en Franstalige gemeenschap
Ghana (tijdelijk partnerschap) 8/27 landen geratificeerd	Vlaanderen en Duitstalige gemeenschap	Federaal, Brussel, Wallonië en Franstalige gemeenschap
Ivoorkust (tijdelijk partnerschap) 27/27 landen geratificeerd	Vlaanderen en Duitstalige gemeenschap	Federaal, Brussel, Wallonië en Franstalige gemeenschap
EPO-landen 13/27 landen geratificeerd	Vlaanderen, Federaal, Wallonië en Duitstalige gemeenschap	Brussel en Franstalige gemeenschap

Meest recente handelsverdragen	
Verdrag	Stand van zaken
Handelsakkoord Nieuw-Zeeland	Van kracht sinds 01/05/24
Kenia (Economisch Partnerschapsakkoord (EPA))	Van kracht sinds 01/07/24
Chili (associatieovereenkomst)	Van kracht sinds 01/02/25
Handelsakkoord Mexico	Van kracht sinds 17/01/25
Handelsakkoord Australië	Onderhandeling eind 2023 opgeschort vanwege geschil. In 2025 wordt conclusie verwacht
Handelsakkoorden met landen in Indo-Pacifische regio	Onderhandelingen lopen nog.

Vietnam

- Evolutie import en export:
 - In de periode 2019-2023 presteerde de uitvoer van Vlaanderen naar Vietnam beter dan de gemiddelde toename van de Vlaamse export wereldwijd. Zo nam de Vlaamse export naar Vietnam toe met 77,6%, terwijl de Vlaamse export wereldwijd toenam met 33,6%.
 - Het stijgingspercentage van de invoer uit Vietnam in de periode 2019-2023 ligt ongeveer op het niveau van de gemiddelde toename van de Vlaamse import wereldwijd. De Vlaamse import uit Vietnam steeg in die periode met 30,6%, terwijl de Vlaamse import wereldwijd steeg met 39,7%.
- Gunstige sectoren:
 - Farmaceutica: stijging van 235,01%
 - Wegtransportmateriaal: stijging van 6328,15%
 - Diverse chemische producten: stijging van 199,16%
 - Zuiverproducten: stijging van 393,08%
 - Bereiding van groenten: stijging van 351,11%
 - Houtpulp en pulp van andere cellulosehoudende vezelstoffen: 256,38%
 - Zink en toepassingen: stijging van 1578,47%
- Aandachtspunten:
 - Vietnam en Vlaanderen zijn wereldexporteurs van halffabricaten. Ingevoerde producten uit Vietnam maken vaak deel uit van de toegevoegde waarde die Vlaamse bedrijven meegeven aan hun exportproducten, die ze na verwerking (internationaal) vermarkten als hoogwaardiger halffabricaat. Aldus is het weinig waarschijnlijk dat de invoertoenames uit Vietnam meer concurrentie met zich mee zouden brengen.
- In het handelsakkoord is er telkens een ambitieus hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen. Daarin verbinden de verdragspartijen zich ertoe fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, evenals multilaterale milieu- en klimaatverdragen (waaronder het Parijsakkoord), te implementeren en te respecteren. De vrijhandelsovereenkomst bevat daarenboven een non-regressie clausule die vereist dat de verdragspartijen hun standaarden op vlak van milieu- en klimaatbescherming alsook arbeidsvoorwaarden niet verlagen om handel of investeringen aan te moedigen

Singapore

- Evolutie import en export:
 - In de periode 2018-2023 presteerde de uitvoer van Vlaanderen naar Singapore beter dan de gemiddelde toename van de Vlaamse export wereldwijd. Zo nam de Vlaamse export naar Singapore toe met 42,69%, terwijl de Vlaamse export wereldwijd toenam met 31,95%.
 - Omgekeerd ligt het stijgingspercentage van de Vlaamse invoer uit Singapore in de periode 2018-2023 significant lager dan de gemiddelde toename van de Vlaamse import wereldwijd. De Vlaamse import uit Singapore verminderde met 50,96%. Ter vergelijking, de Vlaamse import wereldwijd nam in dezelfde periode toe met 36,03%.
- Gunstige sectoren:
 - Minerale brandstoffen en aardolieproducten: stijging van 534,69%
 - Elektrische toestellen: stijging van 131,7%
 - Zink en toepassingen: stijging van 225,45%
 - Cosmetica, toiletartikelen en parfum: stijging van 188,31%
 - Scheepsvaart: stijging van 652978,93%
 - Resten en afval van de voedselindustrie: stijging van 183,64%
 - Bereidingen van groenten: stijging van 456,26%

- Aandachtspunten:
 - De handelsliberalisatie tussen Singapore en de EU heeft geleid tot een sterke tariefdaling van gemiddeld 5,76%. De meeste tarieven liggen nu op 0 of 2,49%
 - De verminderde import van aminozuren is de voornaamste oorzaak voor het terugvallen van Vlaamse import uit Singapore.
 - Singapore en Vlaanderen zijn wereldexporteurs van halffabricaten. Ingevoerde producten uit Singapore maken vaak deel uit van de toegevoegde waarde die Vlaamse bedrijven meegeven aan hun exportproducten, die ze na verwerking (internationaal) vermarkten als hoogwaardiger halffabricaat. Aldus is het weinig waarschijnlijk dat de invoer uit Singapore meer concurrentie met zich mee brengt.
- In het handelsakkoord is er telkens een ambitieus hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen. Daarin verbinden de verdragspartijen zich ertoe fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, evenals multilaterale milieu- en klimaatverdragen (waaronder het Parijsakkoord), te implementeren en te respecteren. De vrijhandelsovereenkomst bevat daarenboven een non-regressie clausule die vereist dat de verdragspartijen hun standaarden op vlak van milieu- en klimaatbescherming alsook arbeidsvoorwaarden niet verlagen om handel of investeringen aan te moedigen

Canada

- Evolutie import en export:
 - In de periode 2017-2023 presteerde de uitvoer van Vlaanderen naar Canada beter dan de gemiddelde toename van de Vlaamse export wereldwijd. Zo nam de Vlaamse export naar Canada toe met 74,10%, terwijl de Vlaamse export wereldwijd toenam met 37,26%.
 - Omgekeerd bedraagt het stijgingspercentage van de Vlaamse invoer uit Canada in dezelfde periode 42,70%. Dat is 2% lager dan de gemiddelde toename van de Vlaamse import wereldwijd.
 - In de handelsbalans van Vlaanderen met Canada valt op dat er in 2023 een overschot van 7 miljoen euro was terwijl er in 2017 nog een tekort van 430 miljoen euro te noteren viel
- Gunstige sectoren:
 - Wegtransportmateriaal: stijging van 467,11%
 - Minerale brandstoffen en aardolieproducten: stijging van 262,45%
 - Ijzer en staal: stijging van 460,4%
 - Kleding en accessoires: stijging van 886,99%
 - Aluminium en toepassingen: stijging van 537,23%
 - Groente- en fruitbereidingen: stijging van 175,82%
- Aandachtspunten:
 - Het vrijhandelsakkoord tussen Canada en de EU (CETA) kende een veel kleinere tariefdaling (gemiddeld 0,11%), maar door de omvang van de handel tussen deze twee blokken is dit een aanzienlijk bedrag dat uitgespaard wordt op tariefheffingen
 - CETA bevat een belangrijke aandacht voor kmo's
 - Actieplan (2018): er werden websites en contactpunten voor kmo's opgericht om informatie uit te wisselen. Ook werden er allerlei initiatieven opgestart hoe kmo's voordelen konden halen uit CETA, trainingssessies... Ook zijn er plannen om in de toekomst inzake duurzaamheid en digitalisering een speciale aandacht te hebben voor kmo's
 - Er zullen ook bijkomende regels zijn om kmo's betere toegang te geven tot het geschillenbeslechtsmechanisme (bv. Vlottere procedure)

- Canada en Vlaanderen zijn wereldexporteurs van halffabricaten. Ingevoerde producten uit Canada maken vaak deel uit van de toegevoegde waarde die Vlaamse bedrijven meegeven aan hun exportproducten, die ze na verwerking (internationaal) vermarkten als hoogwaardiger halffabricaat. Aldus is het weinig waarschijnlijk dat de invoer uit Canada meer concurrentie met zich mee brengt.
- In het handelsakkoord is er telkens een ambitieus hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen. Daarin verbinden de verdragspartijen zich ertoe fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, evenals multilaterale milieu- en klimaatverdragen (waaronder het Parijsakkoord), te implementeren en te respecteren. De vrijhandelsovereenkomst bevat daarenboven een non-regressie clausule die vereist dat de verdragspartijen hun standaarden op vlak van milieu- en klimaatbescherming alsook arbeidsvoorwaarden niet verlagen om handel of investeringen aan te moedigen

Japan

- Evolutie import en export:
 - In de periode 2019-2023 presteerde de uitvoer van Vlaanderen naar Japan beter dan de gemiddelde toename van de Vlaamse export wereldwijd. Zo nam de Vlaamse export naar Japan toe met 57,6%, terwijl de Vlaamse export wereldwijd toenam met 31,95%.
 - Omgekeerd ligt het stijgingspercentage van de invoer uit Japan in de periode 2018-2023 significant lager dan de gemiddelde toename van de Vlaamse import wereldwijd. De Vlaamse import uit Japan nam in die periode toe met 17,7%, terwijl de Vlaamse import wereldwijd steeg met 36,0%.
- Gunstige sectoren:
 - Farmaceutica: stijging van 216,5%
 - Minerale brandstoffen: stijging van 206,57%
 - Groenten- en fruitbereidingen: stijging van 219,51%
- Aandachtspunten:
 - Tariefverlagingen: het handelsakkoord zorgt voor aanzienlijke tariefverlagingen in de voedingssector, chemie en farmaceutica die een duidelijk (en vaak rechtstreeks) effect hebben op handel
 - Een goed voorbeeld hiervan is de voedingsector: het wegnemen van tariefkosten tussen 1/02/2019 en 31/12/2023 bedroeg samen 54.6 miljoen euro. Dit vertaalde zich rechtstreeks in een stijging van de export van 165 miljoen euro in 2019 naar 220 miljoen euro in 2023
 - Tewerkstelling: hoewel het moeilijk is om te berekenen wat de effecten zijn in Japan zien we wel een duidelijk effect in Vlaanderen
 - Het aantal investeringsprojecten van Japanse bedrijven in Vlaanderen steeg van 9 in 2019 naar 17 in 2023
 - Dit maakte Japan tot de tweede belangrijkste niet-Europese investeerder van Vlaanderen (N° 1 blijft de VS)
- In het handelsakkoord is er telkens een ambitieus hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen. Daarin verbinden de verdragspartijen zich ertoe fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie, evenals multilaterale milieu- en klimaatverdragen (waaronder het Parijsakkoord), te implementeren en te respecteren. De vrijhandelsovereenkomst bevat daarenboven een non-regressie clausule die vereist dat de verdragspartijen hun standaarden op vlak van milieu- en klimaatbescherming alsook arbeidsvoorwaarden niet verlagen om handel of investeringen aan te moedigen.

	Export	Import
Chemie & Farma	63,51%	6,24%
Machines en elektrische toestellen	8,23%	16,15%
Vervoersmateriaal	6,77%	60,44%

De Vlaamse en Japanse economie is opvallend complementair: onze top 3 importsectoren zijn dezelfde als top 3 exportsectoren. In het geval van Japan is het heel duidelijk: een dalende import en een stijgende export voor Vlaanderen is niet per se een goede zaak. Het dringt ons handelstekort initieel terug, maar er zijn ook veel gevolgen die we later gaan voelen aangezien onze economieën sterk met elkaar verbonden zijn. Gezien we beiden inzetten op halffabricatie in deze sectoren kan een daling van de import (met enige vertraging) leiden tot een daling in onze export.

Nieuw-Zeeland

- Handelsakkoord is sinds 1 mei 2024 van kracht.
- Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Farmaceutische producten, machines, voertuigen, optica, kunststof, voeding & textiel.
- Defensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Bescherming van gevoelige landbouwproducten zoals zuivel en fruit om marktverstoring te vermijden.
- Impact en monitoring:
 - Nieuw-Zeeland vertegenwoordigt slechts 0,06% van de Vlaamse export. De grote afstand en kleine markt die daar tegenover staat verhogen de transportkost en administratieve lasten. Vlaamse bedrijven ervaren dan ook een hogere concurrentiedruk en uitdagingen rond regelgeving.
 - Flanders Investment & Trade monitort de impact via exportgroei, marktaandeel en investeringsontwikkelingen. Daarnaast kunnen Vlaams bedrijven ook eigen analyses uitvoeren via het statistiekencentrum van FIT.

Chili

- Interim Handelsovereenkomst (ITA) is sinds 1 februari 2025 van kracht.
- Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Chemische en farmaceutische producten, machines, vervoersmateriaal, voeding en dranken, optica, kunststof.
 - Extra kansen in havenlogistiek, gezondheidszorg, bouwsector, mijnbouw, milieu en energie.
- Defensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Bescherming van runds- en gevogelte, aooelen en peren tegen mogelijke marktverstoring.
- Specifieke opportuniteit:
 - De lithiumvoorraad van Chili is zeer relevant voor de groene en digitale transitie.

Kenia

- Economische Partnerschapsovereenkomst (EPO) is sinds 1 juli 2024 van kracht.
- Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - De bouwsector, infrastructuur, cleantech en duurzame technologieën. Daarnaast stimuleert het Vision 2030-project investeringen in duurzaamheid en om te moderniseren. Global Gateway projecten bevorderen dan weer de groene en digitale transitie. Ook is Kenia rijk aan zeldzame aardmetalen.
- Handel tussen EU en Kenia in 2023: €3 miljard (+16% tov 2018).
 - Import uit Kenia: €1,2 miljard. Voornamelijk groenten, fruit en bloemen.
 - Export naar Kenia: €1,7 miljard. Voornamelijk minerale en chemische producten en machines.
 - EU is daarmee de grootste exportbestemming van Kenia. 13,6% van de totale export in 2023.
- Impact en monitoring:
 - Vlaamse export naar Kenia was in 2024 180% meer dan in 2023. Vlaanderen exporteert daarbij zes keer meer naar Kenia dan het importeert.

Australië

- Een handelsakkoord tussen Australië en de EU is nog niet van kracht, maar werd wegens een geschil on hold gezet. In 2025 wordt hierrond een conclusie verwacht.
- Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Landbouw en agrofood, chemische en farmaceutische industrie, hightec en machinebouw en dienstverlening in logistiek en financiën.
- Defensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Rundvlees van hoge kwaliteit. Deze worden beschermd door tariefcontingenten in de onderhandelingen.
- Huidige impact:
 - Vlaamse export naar Australië in 2023: €2,19 miljard. Dat is een stijging van 6,65% tov 2022.
 - Australië staat op de 34ste plaats van Vlaamse exportmarkten met een aandeel van 0,51% in de totale uitvoer.
 - Een handelsakkoord zou voor een verwachte exportgroei van 15-25% zorgen dit door tariefverlagingen en vereenvoudigde douaneprocedures. Iets wat reeds bevorderd wordt met de kaderovereenkomst tussen de EU en Australië van 21 oktober 2022.

Mexico

- De onderhandelingen rond dit akkoord werden afgerond op 17 januari 2025. Ratificatieprocedure wordt nog bepaald door de Europese Commissie.
- Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Agrovoeding, cleantech en energie, infrastructuur en constructie, defensie en luchtvaart.
- Defensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Er werden quota ingevoerd voor gevoelige landbouwproducten zoals rundsvlees, varkensvlees en gevogelte.
- Impact en monitoring:
 - Tussen 2018-2025 kwamen 756 exportvragen binnen bij FIT in Mexico. Het gaat daarbij vooral over agrovoeding, gezondheidszorg en chemie.
- Uitdagingen:
 - Een gebrek aan transparantie en de bureaucratie bij de Mexicaanse instanties.
 - Complexe en veranderlijke regelgeving die voor vertragingen bij invoer zorgen.

- Onvoorspelbare controles hebben al geleid tot weigering van EU-conforme Vlaamse agrovoeding.
- Herhaaldelijke weigering van BTW-teruggaven.

Indo-Pacifische regio

- De onderhandelingen voor een akkoord met Indonesië, India, Thailand en Filipijnen zijn nog lopende. De Indo-Pacifische regio biedt echter wel een groot economisch potentieel voor Vlaanderen.
- Indonesië:
 - Biedt een grote, groeiende markt met een jonge bevolking en snelgroeiende middenklasse.
 - Offensieve sectoren voor Vlaanderen:
 - Hightech, agrovoeding, life sciences, ICT en chemie.
 - Defensieve belangen voor Vlaanderen
 - Kwaliteitsnormen moeten worden bewaakt en afhankelijkheid van de Indonesische markt moet worden beperkt.
- India:
 - Sterke economische groei en groeiende middenklasse. Hoge vraag naar technologische innovaties en infrastructuur.
 - Offensieve belangen voor Vlaanderen:
 - India staat in de top 20 van Vlaamse exportmarkten. De verwachting van groei biedt mogelijkheden voor Vlaamse bedrijven.
 - Defensieve belangen voor Vlaanderen
 - Er zijn handelsbelemmeringen die de groei beperken.
- Thailand:
 - Een sterke economische groei, strategische ligging en goed ontwikkelde infrastructuur bieden kansen voor Vlaamse bedrijven.
 - Offensieve belangen voor Vlaanderen:
 - Vooral in hightech, agrovoeding, chemie en life science. Maar ook op vlak van burgerluchtvaart, ruimtevaart en hernieuwbare energie biedt India veel kansen.
 - Defensieve belangen voor Vlaanderen
 - Bestaande markten moeten beschermd worden tegen concurrentie waarbij ook de kwaliteitsnormen moeten gewaarborgd worden.
- Filipijnen:
 - Een jonge, groeiende bevolking zorgt voor een toenemende vraag naar consumptiegoederen en diensten. De opkomst van digitalisering en technologische innovatie biedt kansen voor samenwerking op gebied van ICT, technologie en smart city-oplossingen.
 - Offensieve belangen voor Vlaanderen:
 - Vooral op gebied van hightech, agrovoeding, life sciences en chemie.
 - Defensieve belangen voor Vlaanderen
 - Belangrijk om Vlaamse kwaliteitsnormen te bewaren en ons te beschermen tegen concurrentie uit markten met minder strenge normen.

AANBEVELING 9: Strategische spreiding van exportinspanningen

Vlaanderen zou zijn exportinspanningen verder kunnen diversifiëren over verschillende markten, zodat afhankelijkheid van specifieke regio's wordt beperkt. Dit helpt risico's te spreiden en kwetsbaarheid voor economische of geopolitieke schommelingen te verminderen.

AANBEVELING 10: Meer focus op duurzaam ondernemen en de groene transitie

Vlaanderen heeft sterke exportkansen in cleantech en duurzame energie (India, Kenia, Chili, Mexico). Een gecoördineerde aanpak met Vlaamse kennisinstellingen en bedrijven in deze sectoren kan een concurrentievoordeel bieden.

Conclusie: Vrijhandel is belangrijker dan ooit voor Vlaanderen

- **Vlaanderen** als open economie heeft vooral **te winnen bij het afsluiten van nieuwe handelsakkoorden**. Het niet-ratificeren van handelsakkoorden remt de welvaarts-groei in Vlaanderen.
- Het **blokkeren van handelsakkoorden schaadt onze geloofwaardigheid**, zowel binnen als buiten de EU. Bekend staan als een onbetrouwbare partner, verlaagt onze handelskansen en levert weinig resultaten in de internationale arena.
- **Vlaanderen staat lijnrecht tegenover Brussel en Wallonië als het gaat om handelsbeleid**. Als grootste en de meest exportgerichte economie kan Vlaanderen niet zonder vrijhandel, terwijl de Waalse economie sterk gericht is op het chauvinistische Frankrijk. Wallonië mag op het gebied van handel en export geen rem zetten op onze Vlaamse economie.
- In tijden van protectionisme, geopolitieke spanningen en energie-onzekerheid is het **cruciaal voor Vlaanderen en Europa om handel te vrijwaren en onze markten te spreiden naar goederen en diensten**. Na de inval in Oekraïne en de energiecrisis mogen we niet opnieuw dezelfde fouten maken.
- **Vrijhandel is ook van strategisch belang**: de macht van de Europese Unie ligt in de omvang van haar markt. Door onze marktmacht te gebruiken en wereldwijd handelsknooppunten uit te bouwen, kan de EU zich een weg banen in de strategische waardeketens van de 21ste eeuw. Bij de recentste handelsakkoorden zien we dat Vlaanderen koploper is binnen de Europese waardeketen.
- **Europese vrijhandel is een drijfveer voor milieu- en arbeidsrechten**. In tegenstelling tot andere handelsblokken biedt de EU eerlijke handelsvoorwaarden voor haar partnerlanden, wat voor ons als voor hen voordelig is. Dit versterkt onze positie op de internationale arena: “beter handelen met de EU dan met China” moet de leuze zijn in handel, maar ook in samenwerking op innovatie, onderzoek en vele andere domeinen.

Bronnen

1. Schriftelijke vraag nr. 45 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over de stand van zaken rond ratificatie van vrijhandels- en investeringsakkoorden, Vlaams parlement, zitting 2024-2025, 15 januari 2025, <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1840168>.
2. Schriftelijke vraag nr. 51 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over het EU-vrijhandelsakkoord met Vietnam en de impact voor de Vlaamse economie, Vlaams parlement, zitting 2024-2025, 15 januari 2025, <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1841606>.
3. Schriftelijke vraag nr. 52 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over het EU-vrijhandelsakkoord met Singapore en de impact voor de Vlaamse economie, Vlaams parlement, zitting 2024-2025, 15 januari 2025, <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1841608>.
4. Schriftelijke vraag nr. 53 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over de evaluatie van de Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), Vlaams parlement, zitting 2024-2025, 15 januari 2025, <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1841615>.
5. Schriftelijke vraag nr. 54 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over het EU-akkoord met Japan en de impact voor de Vlaamse economie, Vlaams Parlement, zitting 2024-2025, 15 januari 2025, <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1841613>.
6. Schriftelijke vraag nr. 241 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over de handelsakkoorden met Chili, Nieuw-Zeeland en Kenia, Vlaams Parlement, zitting 2024-2025, 7 februari 2025.
7. Schriftelijke vraag nr. 242 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over het handelsakkoord EU-Australië, Vlaams Parlement, zitting 2024-2025, 7 februari 2025.
8. Schriftelijke vraag nr. 243 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over het EU-handelsakkoord met Mexico en de impact voor Vlaanderen, Vlaams Parlement, zitting 2024-2025, 7 februari 2025.
9. Schriftelijke vraag nr. 244 van Gijs Degrande aan Matthias Diependaele, Minister-President van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management, over de Indo-Pacifische reio en de handelsoportunities voor Vlaanderen, Vlaams Parlement, zitting 2024-2025, 7 februari 2025.